

Magdalena Rybczyńska

O semantyce derywatu "мейнстримовый" w rosyjskim języku internetowym

Studia Rossica Gedanensia 1, 51-59

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

О СЕМАНТИКЕ ДЕРИВАТУ *МЕЙНСТРИМОВЫЙ* В РОСЫЖСКИМ ЯЗЫКУ ИНТЕРНЕТОВЫМ

MAGDALENA RYBCZYŃSKA

Doktorantka, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
Wydział Humanistyczny, Instytut Neofilologii i Lingwistyki Stosowanej
85-601 Bydgoszcz, ul. Grabowa 2 (Polska)
e-mail: rybczynska.mr@gmail.com
(nadesłano 10.04.2014; zaakceptowano 19.12.2014)

Abstract

Semantics of *mainstream* variants in Russian Internet language

The Internet creates new language rules which also influence vocabulary. The paper analyses the semantics of the word *mainstream* showing the differences in the meaning of the English word and its Russian equivalent. It also emphasizes the impact of connotation and context, which lead to meaning transformations. Comparing denotation of both words highlights the problem of semantic precision.

Key words

Mainstream, semantics, connotation, context, Internet.

Резюме

О семантике деривата *мейнстримовый* в русском интернет-языке

Интернет создает новые языковые правила, которые влияют, в частности, на семантику слова. В настоящей статье доказывается, что существуют семантические различия между английским словом *mainstream* и русским дериватом *мейнстримовый*. Анализируются также коннотация и контекст, которые спо-

собствуют трансформациям значения рассматриваемого англицизма. Сопоставление плана содержания английской и русской лексических единиц позволяет поставить вопрос об их семантической точности.

Ключевые слова

Мейнстримовый, семантика, коннотация, контекст, Интернет.

W świecie Internetu obserwujemy nowe zachowania społeczne, co powoduje także dynamiczne zmiany w sferze komunikacji językowej. Brak sztywnych norm, szybkość, spontaniczność, łatwość odbioru komunikatu — to tylko kilka cech języka cyberprzestrzeni przeniesionych z języka codziennego. Jedną z najważniejszych właściwości komunikacji elektronicznej jest swoboda, która ma niemały wpływ na sam dobór słów, na ich semantykę, jak również na tworzenie konfiguracji znaczeń wyrazów. Internauta, szukając środków językowych, które z największą precyzją wyraziłyby jego intencje przedstawieniowe, sięga między innymi do zapożyczeń.

W niniejszym artykule przedmiotem analizy jest derywat anglicyzmu *mainstream*, zapożyczony i upowszechniony przez rosyjskich forumowiczów. Istnieją dwa warianty tej pożyczki — *мейнстримный* i *мейнстримовый*. Ze względu na powszechniejsze użycie drugiej formy materiał do analizy stanowią posty oraz komentarze z tym derywatem. Wypowiedzi pochodzą z forów i blogów dotyczących filmów, muzyki, gier i literatury. Celem artykułu jest ujawnienie semantyki opisywanego słowa za pomocą badania standardów semantycznych oraz scenariuszy przywołanych przez nie w różnych kontekstach.

Wprowadzając pojęcie standardów semantycznych, sięgamy do teorii gramatyki komunikacyjnej, która definiuje je następująco: „to takie konfiguracje treści, które są przechowywane w pamięci głębokiej jako szablony lub wzorce potrzebne do uchwycenia zjawisk otaczającej człowieka rzeczywistości oraz do segmentacji interpretowanych ciągów informacyjnych występujących w dyskursach”¹. Obok standardów, odnoszących się do świata fizycznego, dostrzegalnego, twórcy tej teorii wyodrębiają standardy dotyczące świata niematerialnego, duchowego, podkreślając ich związek z kulturą i obyczajami narodu. Drugi typ, do którego należy analizowana w artykule pożyczka *мейнстримовый*, często określa się mianem stereotypu. Pojęcie to w semantyce nawiązuje do powszechnej definicji stereotypów, przedstawiając je jako przyjęte wzorce lub obrazy pewnych zjawisk, które funkcjonują w świadomości społecznej. Według Grażyny Habrajskiej stereotyp to „zbiór konotowanych cech, wystarczających do rozpoznawania/identyfikowania obiektu w danej wspólnocie językowej. Służąc tej wspólnocie, zakładać musi różność i częściowość ‘obrazów’ w zależności od przyjętej perspektywy. Stereotyp kreowany z określonego punktu widzenia nie podlega falsyfikacji. Tak określony stereotyp wykorzystywany jest do tworzenia metafor i przy

¹ A. Awdiejew. *Standardy semantyczne a znaczenie leksykalne*. [W:] *Stereotyp jako przedmiot lingwistyki. Teoria, metodologia, standardy lingwistyczne*. Red. K. Anusiewicz, J. Bartmiński. Seria Język a kultura. T. 12. Wrocław: Towarzystwo Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, 1998, s. 53.

nominacji językowej². Z kolei Renata Grzegorzczkova zauważa, iż w badaniach semantycznych pojęcie to łączono z badaniami konotacji wyrazów, czyli „cech, sądów (i przesądów) kojarzonych z obiektami (zjawiskami) nazwanymi przez leksemę”³. Jak wynika z przytoczonych definicji, standardy niematerialne mogą stanowić subiektywne, indywidualne reprezentacje obrazów, złożone z różnych opinii, odczuć i wrażeń nadawcy. Umożliwiają one przedstawianie złożonej rzeczywistości, tworząc podstawy semantyczne, które dopuszczają różnorodność konfiguracji pozwalających użytkownikowi języka wyrazić nawet najbardziej skomplikowane treści. Aleksy Awdiejew określa to jako przekazywanie „zupełnie nowych, niestereotypowych sensów za pomocą bazy standardowej”⁴.

Odpowiedni dobór słownictwa i kształtowanie cech substancjalnych znaczeń jest ważnym elementem komunikacji międzyludzkiej. Jak wspomniano wyżej, komunikacja elektroniczna jest specyficznym medium, które rządzi się swoimi prawami. W związku z tym, że materiał dla poniższej analizy stanowią posty i komentarze z blogów i forów dyskusyjnych, skupimy się na cechach tego typu tekstów internetowych. Mimo braku pełnej charakterystyki języka cyberprzestrzeni, badacze coraz częściej podejmują próby jego opisu. Oceny są różne. Można się spotkać z negatywnymi opiniami języka używanego w sieci, które dotyczą między innymi ilości wulgaryzmów i stopnia niegrzeczności językowej. Jednak przy ocenie warto również wziąć pod uwagę cel i efekty komunikacji w sieci. Ludzie częściej i więcej piszą, bawią się językiem i słowem, chętniej wyrażają swoje uczucia i wdają się w dyskusje, wyrażając swoje zdanie, dzielą się osobistymi przemyśleniami. Komunikacja międzyludzka nabrała nowego wymiaru, a wraz z nią język nabiera nowych właściwości. Powszechność korzystania z sieci powoduje znaczący wpływ używanego w niej słownictwa oraz sposobu wyrażania się na język interakcji codziennej.

Warto zatem przyrzeć się bliżej cechom języka internetowego. Blogi i fora dyskusyjne są stosunkowo nowymi narzędziami globalnej komunikacji masowej, które służą do wyrażania opinii, emocji lub dzielenia się wiedzą czy doświadczeniem. Jednak są pewne różnice między nimi pod względem pełnionych funkcji, a co za tym idzie, różnią się pod względem językowym. Blogi są pewnego rodzaju dziennikami, które charakteryzują personalny charakter treści, przeważają w nich środki stylistyczne, służące wzmocnieniu barwy uczuciowej opisywanych zjawisk i wydarzeń. Nadawca przedstawia swój stosunek emocjonalny, korzystając ze słownictwa nacechowanego ekspresywnie, z większej ilości przymiotników i przysłówków oraz stosując takie środki stylistyczne jak metafora, ironia, kolokwializmy, wykrzyknienia, anafory, eufemizmy itp. Blogi można zaliczyć do grupy tekstów publicystycznych, poruszają bowiem zazwyczaj kwestie życia codziennego. Fora dyskusyjne także można zaklasyfikować do

² G. Habrajska. *Prototyp – stereotyp – metafora*. [W:] *Stereotyp jako przedmiot lingwistyki. Teoria, metodologia, standardy lingwistyczne*. Red. K. Anusiewicz, J. Bartmiński. Seria Język a kultura. T. 12. Wrocław: Towarzystwo Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, 1998, s. 117.

³ R. Grzegorzczkova. *O rozumieniu prototypu i stereotypu we współczesnych teoriach semantycznych*. [W:] *Stereotyp jako przedmiot lingwistyki. Teoria, metodologia, standardy lingwistyczne*. Red. K. Anusiewicz, J. Bartmiński. Seria Język a kultura. T. 12. Wrocław: Towarzystwo Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, 1998, s. 113.

⁴ A. Awdiejew. *Standardy semantyczne a znaczenie leksykalne...*, s. 60.

tekstów publicystycznych, opiniotwórczych. Jednak cechuje je zwięzłość formy. Język używany przez forumowiczów jest często potoczny, spontaniczny, z użyciem zwrotów slangowych. Teksty mają charakter komentarzy i opinii. Podobnie jak blogi, zawierają one środki stylistyczne o nacechowaniu ekspresywnym, jednak służą też do wy-suwania konkretnych argumentów, stawiania pytań, przedstawiania zagadnień, które prowadzą do wymiany zdań i poglądów. Fora nie zawsze mają charakter personalny. Wprowadzając post, autor rozpoczyna dyskusję, do której mogą dołączyć się inni użytkownicy sieci, kontynuując rozpoczęty wątek. Charakter forum prowadzi niekiedy do zaciętej polemiki, przybierającej wyjątkowo ekspresywną postać, która przeważa nad elementami treściowymi czy formalnymi. Zjawisko niegrzeczności językowej dotyczy również blogów, w których można znaleźć przykłady użycia wulgaryzmów i obraźliwych epitetów. Jednak fora dyskusyjne wydają się bardziej narażone na brak stosowania etykiety językowej. Stanowią bowiem rodzaj narzędzia do debaty, dysputy lub po prostu rozmowy. Można zauważyć, iż zarówno blog, jak i forum dyskusyjne są internetowymi odpowiednikami typowego dla codziennej interakcji dialogu, służącego wyrażaniu uczuć i ekspresji.

Dynamizm i ekonomiczność, które są najczęściej przywoływanymi właściwościami porozumiewania się w sieci, są również widoczne w semantyce środków językowych używanych przez internautów. Wiąże się to z celem komunikacji internetowej jaką jest — podobnie jak w interakcji codziennej — szybka typologizacja otaczającego świata. Z punktu widzenia semantyki może to oznaczać dominację słów wieloznacznych, metafor, stosowanie rozszerzeń lub zawężeń semantycznych w zależności od sytuacji komunikacyjnej czy abstrakcyjnych konfiguracji sensu. Internauci, szukając odpowiednich środków językowych, sięgają również do języków obcych, zwłaszcza do angielskiego. Język ten jako „*lingua franca* ogarnia przede wszystkim sfery kultury masowej”⁵, która w ostatnich latach korzysta z kanałów internetowych w większym stopniu niż z tradycyjnych komercyjnych narzędzi przekazu informacji typu radio, telewizja czy prasa. W związku z tym w językach słowiańskich wzrasta liczba wyrazów zapożyczonych z języka angielskiego. Według wielu językoznawców jest to kwestia mody czy nawet snobizmu. Jednak, analizując semantykę zapożyczonego słowa i jego rodzimego ekwiwalentu, odnotowujemy pewne różnice znaczeniowe, które mogą mieć wpływ na jego użycie w danym kontekście sytuacyjnym. Anna Wierzbicka, badając wyrażenia synonimiczne, zauważa, że „przy dostatecznie wyrobionej wrażliwości stylistycznej żadne wyrażenie nie będzie odczuwane jako idealnie ekwiwalentne w stosunku do drugiego”⁶. Analogicznie pożyczka może zawierać szereg innych cech semantycznych niż jej rodzimy odpowiednik podany w słowniku dwujęzycznym. Taka analiza semantyczna wymaga dokładnego zbadania nie tylko definicji słownikowych wyrazu, ale również konotacji semantycznych oraz kontekstu sytuacyjnego. Umożliwi to uchwycenie subtelných odcieni znaczeniowych oraz elementów asocjacyjnych i potwierdzi, które słowo — zapożyczone czy rodzime — z większą precyzją wyraża intencje przedstawieniowe nadawcy.

⁵ A. Grybosiova. *Modern Polish? „Poradnik Językowy”* 2000, z. 8, s. 70.

⁶ A. Wierzbicka. *Dociekania semantyczne*. Instytut Badań Literackich PAN. Seria Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. 17. Wrocław: Ossolineum, 1969, s. 8.

Anglicyzm *mainstream* występuje w języku wyjściowym zarówno w roli rzeczownika, jak i przymiotnika. Materiał badawczy, pochodzący z najpopularniejszych blogów i forów dyskusyjnych, tj. www.diary.ru, www.livejournal.com, potwierdza, że pożyczka ta aktywnie występuje w rosyjskim języku internetowym. O jej aktywności świadczą nie tylko przytaczane w dalszej części artykułu wypowiedzi internautów. Wskaźnikiem jest również liczba wyników wyszukiwania w przeglądarkach obejmujących wszystkie typy tekstów elektronicznych, tj. około dwudziestu trzech tysięcy wyników dla przymiotnika *мейнстримовый*, ponad sześćset tysięcy – dla rzeczownika *мейнстрим* i trzysta tysięcy dla zapisu słowa z twardą samogłoską (*мэйнстрим*). Podobną prawidłowość, dotyczącą popularności form anglicyzmu, można odnotować w tekstach publicystycznych, gdzie dominuje forma rzeczownika (*мейнстрим*). Korpus języka rosyjskiego *Ruscorpora* podaje piętnaście dokumentów dla rzeczownika i jeden dla przymiotnika (*мейнстримовый*).

O popularności tej pożyczki w języku rosyjskim świadczy nie tylko częstość jej występowania na stronach www, ale również stopień jej adaptacji. Trudno znaleźć przykłady użycia słowa *mainstream* w oryginalnej postaci graficznej, co jest typowe dla pierwszej fazy asymilacji. Wyraz ten jest zapisywany cyrylicą według postaci fonetycznej zapożyczonego leksemu. Z uwagi na brak ściśle określonych reguł transliteracji i transkrypcji anglicyzmów w języku rosyjskim można odnotować dwie wersje zapisu omawianej pożyczki, tj. *мейнстрим* lub *мэйнстрим* w zależności od twardej (э) lub miękkiej (е) wymowy. Kolejnym poziomem, na którym słowo *mainstream* zostało zasymilowane, to etap adaptacji morfologicznej. Po określeniu kategorii i rodzaju anglicyzmu, co umożliwił jego znaczenie oraz zapis graficzny, zaczyna on funkcjonować jako samodzielny morfem, podlegając regułom gramatyki języka-biorcy. Z analizy omawianego zapożyczenia wynika, iż najbardziej powszechną formą jest przymiotnik, który został oswojony na płaszczyźnie formy fleksyjnej. Warto również wspomnieć o precyzji semantycznej, która charakteryzuje analizowany wyraz, gdyż zastępuje opisowy zwrot rosyjskiego odpowiednika. Pożyczka umożliwia więc użytkownikom Internetu bardziej zwarte pisanie. Przyspiesza komunikację w sieci poprzez mniejszą liczbę uderzeń w klawiaturę. W związku z powyższym ilość użyczeń pożyczki angielskiej jest znacząca.

Mainstream odnosi się do różnych dziedzin kultury i stosowany jest na oznaczenie głównego nurtu np. w muzyce, modzie, malarstwie czy kinematografii. Pojęcie to jest związane z działalnością artystyczną, rozrywkową oraz intelektualną powszechnie prezentowaną w mediach. Obserwuje się, że Rosjanie używają je wymiennie, czyli synonimicznie, z pojęciem kultury masowej:

Я надеюсь, что она поменяется, что в **мейнстримовую** культуру попадут талантливые музыканты, как это было 15–20 лет назад, когда группы типа «Мумий Троль» были радийными и востребованными. Сейчас такое невозможно. Для этого нам нужен протест, бунт и завоевание нового поля, на котором нам бы весело жилось.

Ситуация в книжном мире России говорит о необходимости объединения усилий независимых издателей и распространителей. Массовая **мейнстримовая** культура уходит. Корпоративная культура, относящаяся к книге как к товару, напрочь убила гуманитарное понимание книги.

Жизнь с телеэкрана задает некую моду на ее отрицание, что есть новая мода. выпадение из **мейнстрима**. и есть новая мода, только ее пропагандирует уже другое массмедиа-интернет.

Мне иногда самой тошно от того как я пытаюсь себя перекроить в угоду... **мейнстриму** я бы сказала. Полюбить то в чем не слишком-то и разбираюсь, но все «крутышки» же любят, значит и мне надо! чтобы быть такой же «крутышкой».

Rosyjskim ekwiwalentem tego zapożyczenia jest opisowy zwrot *основное направление*. Jednak nie oddaje on w pełni sensu słowa *mainstream*. Wynika to z interpretacji i konceptualizacji świata, opartej w pierwszej kolejności na stereotypach kulturowych. Stanowią one ważny czynnik definiowania i postrzegania zjawisk, co znajduje odzwierciedlenie w objaśnieniach słów i ich użyciu. Stąd należy się spodziewać różnorodności semantyki nawet tych słów, które są podawane w słownikach dwujęzycznych jako ekwiwalenty. Poglądy, postawy, doświadczenia, wszelkiego rodzaju czynniki społeczne i psychologiczne wpływają na różną eksplikację tych samych z pozoru znaczeń.

Anglicyzm zawiera dodatkowy komponent znaczeniowy dotyczący normalności, typowości i akceptowalności: 'the ideas and opinions that are thought to be normal because they are shared by most people'. Ze względu na ten właśnie odcień znaczenia w niektórych wypadkach pożyteczka *mainstream* nie mogłaby być zastąpiona rosyjskim ekwiwalentem bez zakłócenia przekazu. W poniższych komentarzach rosyjskich blogerów pewne zasady i postawy nie tylko górują nad innymi, ale również są typowe dla danego okresu historii:

Не секрет, что у каждого времени, у каждого этапа, на котором находится общество, у каждого политического и идеологического момента есть какие-то **мейнстримовые** темы, **мейнстримовые** убеждения и **мейнстримовые** аргументы в их пользу (...). Сейчас кино, музыка, СМИ, государственная идеология, книги прививают другие **мейнстримовые** взгляды — верховенство идеализма, эгоизма, себялюбия, компромиссы с совестью, сказки про успешных и красивых, торжество потребления.

lub dla określonej grupy społecznej:

Да, хипстеры выступают против мировых fashion тенденций, против модных брендов (Chanel, Louis Vuitton, Burberry и т.д.), против музыки. Но на самом деле, внутри их сообществ существуют тот же fashion, свои бренды и своя **мейнстримовая** музыка.

Można więc zauważyć, iż przekaz komunikacyjny z zastosowaniem zapożyczonego anglicyzmu jest w tych wypowiedziach bardziej precyzyjny. Relacje między omawianą pożyteczką a sytuacjami i zjawiskami, do których nawiązuje, pozwalają wychwycić cechy charakterystyczne, esencjalne, czyli implikujące odcień typowości, którego brak w rosyjskim opisowym zwrocie. Komponent semantyczny zapożyczenia angielskiego pozwala więc na prawidłową identyfikację zjawiska, z większą precyzją niż wyrażenie *основное направление*.

Ważnym elementem analizy semantycznej jest konotacja znaczeniowa. Użytkownicy języka nie tylko znają definicje używanych wyrazów, ale kojarzą je z pewnymi właściwościami, wrażeniami lub sytuacjami. Jak zauważa Jurij Apresjan, konotacje to takie elementy, które „są odbiciem wyobrażeń kulturowych i tradycji związanych z da-

nym wyrazem, panującej w danym społeczeństwie praktyki wyzyskiwania odpowiedniej rzeczy i wielu innych czynników pozajęzykowych. Skojarzenia te mogą być bardzo nietypowe, „kapryśne”, i różnią się znacznie dla tożsamych lub bliskich znaczeniowo wyrazów różnych języków, a nawet wyrazów jednego języka⁷. Treści, które kojarzymy z danym leksemem, mogą mieć również różny stopień organizacji, czyli niektóre schematy mogą być konotowane jednoznacznie i w pierwszej kolejności. W wypadku omawianej w niniejszym artykule pożyczki główną konotacją powiązaną z desygnatem jest element typowości i popularności opisywanego zjawiska lub obiektu. W zdaniu „Аврил Лавин намерена выпустить не *мейнстримовый* альбом” pożyczka w postaci przymiotnika z rodzimym sufiksem dostarcza dodatkowej, szczegółowej informacji o nowej płycie piosenkarki, która będzie się różnić od pozostałych albumów, czyli będzie nietypowa, inna. W kolejnych wypowiedziach nadawcy wskazują na popularność marki przedmiotów, również używając anglicyzmu w funkcji atrybutywnej:

Купила себе такие *мейнстримовые* сапоги, что чувство, что угги купила.
Срочно нужен *мейнстримовый* телефон.

Element popularności i typowości jest również wyrażany za pomocą pożyczki w formie rzeczownika, np.:

но на какие-то чисто личные вещи, которые я или нашла реально ооооооооочень закрученными путями, либо хранила в душе ещё до того, как это стало *мейнстримом*, можно было бы не посягать?

Cechy asocjacyjne analizowanego zapożyczenia są bardzo istotne, gdyż pozwalają na transformację sensu tego anglicyzmu. Bazując na jego słownikowej definicji można również interpretować to znaczenie za pomocą takich czasowników jak *dominować*, *górować*, co z kolei może prowadzić do skojarzeń typu *ogromny*, *znaczący*, *ważny*. Taką interpretację semantyczną reprezentują poniższe posty:

Мейнстримовый успех настиг музыкантов Nickelback в 2001 году, когда вышел их третий альбом....

Другими словами, чем ближе мы приближались к началу двадцать первого века, тем *мейнстримовые* композиторы использовали меньше нот для создания своих произведений, сообщает журналистам Джоан Серра.

«Два дня»! Первая за долгое время качественная *мейнстримовая* кинолента, по словам режиссера.

Te właściwości konotacyjne nie wchodzą bezpośrednio do semantyki słowa, ale tworzą tzw. węzeł semantyczny, o którym wspomina Ryszard Tokarski, podkreślając, że „między znaczeniem podstawowym (...) i jego znaczeniami pochodnymi istnieje relacja derywacji semantycznej”⁸. Elementem wspólnym w tym wypadku będzie wielkość i oddziaływanie opisywanych zjawisk lub osób na rzeczywistość i życie społeczne,

⁷ J.D. Apresjan. *Semantyka leksykalna. Synonimiczne środki języka*. Przeł. Z. Kozłowska i A. Markowski. Wyd. 2 popr. i uzup. Przygot. Z. Kozłowska i E. Janus. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo, 2000, s. 76.

⁸ R. Tokarski. *Poziomy konotacji semantycznej*. [W:] *Zagadnienia leksykalne i aksjologiczne*. Red. J. Puzynina i J. Bartmiński. Seria Język a kultura. Tom 2. Wrocław: Wiedza o Kulturze, 1991, s. 49.

co wskazuje na związek z podstawowym pojęciem słowa *mainstream*, czyli pojęciem dominacji i przynależności do głównego, najbardziej wpływowego nurtu.

Na uwagę zasługuje również kontekst sytuacyjny. Pewne znaczenia powstają i funkcjonują tylko w danym otoczeniu, stanowiąc jednocześnie jego element. Jak zauważa Aleksander Kiklewicz, „Sytuacja komunikacyjna wyrównuje braki w językowej strukturze zdania”⁹. Kontekst przyczynia się również do zmian semantycznych danej jednostki. Pod jego wpływem znaczenie może odzwierciedlać szereg nowych cech i właściwości mniej lub bardziej powiązanych z głównym sensem słowa. Przyjrzyjmy się bliżej zdaniu „В экспериментальный мэйнстримовый проект требуется”. Trudno byłoby zinterpretować je posługując się jedynie definicją słownikową anglicyzmu. Zaburzyłoby to przekaz komunikacyjny. Przymiotnik bowiem w tym tekście nie wskazuje na dominację projektu, ale na jego przeznaczenie dla szerszego grona ludzi. Zakodowana w tym zdaniu informacja pozwala na szerszą interpretację pożyczki *мэйнстримовый*. Odpowiednik rosyjski w tym wypadku również nie pozwoliłby na oddanie intencji nadawcy. Ponadto angielski ekwiwalent z poszerzeniem znaczenia wydaje się bardziej elastyczny niż wyrażenie rosyjskie, spełniając jednocześnie warunek ekonomiczności. Opisowy zwrot zostaje zastąpiony jednym przymiotnikiem z rodzimym sufiksem. Ten przykład potwierdza również sytuację wyjścia poza standardy semantyczne jakie przywołuje to słowo. Znaczenie zostało zmodyfikowane w sposób pozwalający na zrealizowanie innego, nieprzewidywalnego scenariusza. Rosyjscy internauci więc nie tylko zapożyczają odpowiadające im słowa, ale również tworzą konfiguracje znaczeń, dopasowując je do danego kontekstu komunikacyjnego.

Podsumowując, język internetowy jest specyficznym kodem komunikacyjnym, który rządzi się swoimi prawami, również w warstwie leksykalnej. Użycie zapożyczeń z języka angielskiego, któremu często przypisuje się wpływ mody językowej, nie wydaje się być tak jednoznaczne. Powyższa analiza pożyczki *mainstream* wskazuje na pewne różnice semantyczne między zapożyczonym słowem a jego odpowiednikiem podanym w słowniku dwujęzycznym oraz wyodrębnia odcienie znaczeniowe związane z cechami asocjacyjnymi i kontekstem sytuacyjnym. Kwestia użycia anglicyzmu w miejsce rosyjskiego ekwiwalentu może więc być podyktowana precyzją semantyczną, którą kieruje się nadawca w swoim przekazie komunikacyjnym. Może również świadczyć o świadomości użytkowników języka, którzy dokonując wyboru słownictwa kierują się potrzebą precyzyjnego wyrażenia stopnia natężenia cechy, odpowiedniością użytego słowa czy zakresem dopuszczalnych kontekstów. Ich intencją może być przywołanie innych scenariuszy, których nie ewokuje ekwiwalent rodzimy. Badania statystyczne potwierdzają, że większość internautów ma wykształcenie wyższe, że „Jest to środowisko ludzi o pozytywnym stosunku do rzeczywistości, w wielu wypadkach twórczych, co należy podkreślić, gdyż Internet stymuluje potrzeby i zdolności kreatywne”¹⁰. Analiza zaprezentowana w niniejszym artykule potwierdza fakt, że asymilacja pożyczek językowych, zwłaszcza ich przeobrażeń semantycznych, dokonuje się przez osoby czytane, zorientowane w zagadnieniach kultury, zatem świadomie,

⁹ A. Kiklewicz. *Model semiotyczny paradygmatów filozofii języka*. [Online] <<http://litmisto.org.ua/?p=7488>> (10.11.2013).

¹⁰ J. Grzenia. *Komunikacja językowa w Inerencie*. Warszawa: PWN, 2008, s. 47.

w odpowiedni sposób wprowadzające nowe jednostki językowe do komunikacji społecznej, nie tylko w Internecie.

Bibliografia

- Apresjan J.D. *Semantyka leksykalna. Synonimiczne środki języka*. Przeł. Z. Kozłowska i A. Markowski. Wyd. 2 popr. i uzup. Przygot. Z. Kozłowska i E. Janus. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo, 2000.
- Awdiejew A. *Standardy semantyczne a znaczenie leksykalne*. [W:] *Stereotyp jako przedmiot lingwistyki. Teoria, metodologia, standardy lingwistyczne*. Red. K. Anusiewicz, J. Bartmiński. Seria Język a kultura. T. 12. Wrocław: Towarzystwo Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, 1998, s. 53–62.
- Habrajska G. *Prototyp — stereotyp — metafora*. [W:] *Stereotyp jako przedmiot lingwistyki. Teoria, metodologia, standardy lingwistyczne*. Red. K. Anusiewicz, J. Bartmiński. Seria Język a kultura. T. 12. Wrocław: Towarzystwo Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, 1998, s. 116–123.
- Grybosiowa A. *Modern Polish? „Poradnik Językowy” 2000, z. 8, s. 70–73.*
- Grzegorzczukowa R. *O rozumieniu prototypu i stereotypu we współczesnych teoriach semantycznych*. [W:] *Stereotyp jako przedmiot lingwistyki. Teoria, metodologia, standardy lingwistyczne*. Red. K. Anusiewicz, J. Bartmiński. Seria Język a kultura. T. 12. Wrocław: Towarzystwo Przyjaciół Polonistyki Wrocławskiej, 1998, s. 109–115.
- Grzenia J. *Komunikacja językowa w Inernecie*. Warszawa: PWN, 2008, s. 47.
- Kiklewicz A. *Model semiotyczny paradygmatów filozofii języka*. [Online] <<http://litmisto.org.ua/?p=7488>> (10.11.2013).
- Tokarski R. *Poziomy konotacji semantycznej*. [W:] *Zagadnienia leksykalne i aksjologiczne*. Red. J. Puzynina i J. Bartmiński. Seria Język a kultura. Tom 2. Wrocław: Wiedza o Kulturze, 1991, s. 45–49.
- Wierzbička A. *Dociekania semantyczne*. Instytut Badań Literackich PAN. Seria Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. 17. Wrocław: Ossolineum, 1969.